● *АВТОНОМНА ЦЕРКВА ЯПОНІЇ (МОСКОВСЬКА ПАТРІАРХІЯ)*

На чолі є Архієпископ Токійський і всієї Японії Феодосій, має три єпархії, 30 священиків (японці) і близько 35 000 віруючих.

● *ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ В ДІАСПОРІ*

В США є близько 1 600 приходів. Розходиться тут про Патріархію Царградську, Антіохійську і Сербську. Ця діаспора має 7 богословських факультетів і близько 5 мільйонів віруючих. В Південній Америці є близько 100 приходів з 600 000 віруючими. Далі, це Австралія, Нова Зеландія і Західна Європа. Тут є 9 єпископств в Німеччині, 8 у Англії, 10 у Франції, 10 в Італії, 14 у Швейцарії, одне єпископство у Швеції і десь 50 тисяч віруючих в Угорщині (Московська Патріархія).

За «Гласником Сербської Церкви», № 2/79.
Підготував А. Гн.

УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НА ПБФ В ПРЯШЕВІ
на шк. рік 1980—1981.

Православний богословський факультет в Пряшеві прийме на шк. рік 1980—81 кандидатів навчання за таких умов:

а) До однорічного підготовчого курсу при ПБФ можуть бути прийняті кандидати, які мають принаймні 17 років і котрі не мали змоги закінчити середню освіту.

б) **На I курс Православного богословського факультету** можуть бути прийняті кандидати, котрі закінчили повну середню школу з матурою. Власноручно написану заяву треба подати на адресу Православного богословського факультету в Пряшеві, вул. Сладковича № 23, прикладаючи такі документі:

1. Метрику про хрещення. 2. Останнє шкільне свідоцтво. 3. **Лікарську посвідку про стан здоров'я. 4. Життєпис (у двох екземплярах). 5. Рекомендацію місцевого священика.**

Заяви, разом з вищенаведеними документами, треба подати на деканат ПБФ в Пряшеві до кінця травня 1980 р.

Слідуючий номер вийде 2 квітня 1980 р.

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1 тел.: 313-79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата — 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972. Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXIII МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 3/1980

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖБИ

● 7 січня 1980 р., в перший день Різдва Ісуса Христа Преосвященніший владика Николай служив разом з о. прот. Михайлом Кернашевичем, о. прот. Петром Кормаником велике повечеріє з літією й утренню, а також св. Літургію, на служенні якої, крім згаданих, ще взяли участь о. прот. Юрій Кузан, о. прот. Йосиф Ілюк і о. прот. Йоан Білоруський. Різдвяне послання по Євангелії зачитав о. прот. Петро Корманик. По св. Літургії з нагоди славного свята Рождества Христа віруючих поздоровив Преосвященніший владика Николай і зажелав їм прожити свята в радості, здоров'ї й мирі.

● 14 січня 1980 р., на свято Обрізанія Господа Преосвященний владика Николай служив св. Літургію Василія Великого. З владикою служили о. прот. М. Кернашевич і о. прот. П. Корманик, який говорив проповідь на тему Євангелія. По св. Літургії до вірників говорив Преосвященніший владика Николай, пожелав їм до Нового року всього доброго й служив благодарственний молебен, по якому він поблагословив усіх вірників і помазав їх св. елеєм.

● 19 січня 1980 р., на свято Богоявленія Преосвященніший владика Николай служив св. Літургію разом з о. прот. Йосифом Ілюком, о. прот. Йоаном Білоруським і о. прот. Петром Кормаником, а по св. Літургії він освятив віруючим воду. Урочисту проповідь говорив о. прот. П. Корманик.

● 27 січня 1980 р. Преосвященніший владика Николай служив св. Літургію разом з о. прот. Йосифом Ілюком і о. прот. Петром Кормаником, який одночасно говорив і проповідь на тему св. Євангелія.

НА ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ: Юрій Медвідь, Коромля — 50 Кчс, Православний приход у Цейкові — 400 Кчс, Василь Станков, Великий Липник — 50 Кчс, Василь Торбик, Великий Липник — 69 Кчс, Федір Русинко з округу Вранов — 50 Кчс, Штефан Штефко, Храсне Кошицького округу — 50 Кчс, Юлія Дюлова, Руська Бистра — 50 Кчс, Анна Кршнякова, Брезно — 20 Кчс.

Всім їм належить наша щира подяка. Прізвища дальших опублікуємо в наступному номері журналу.

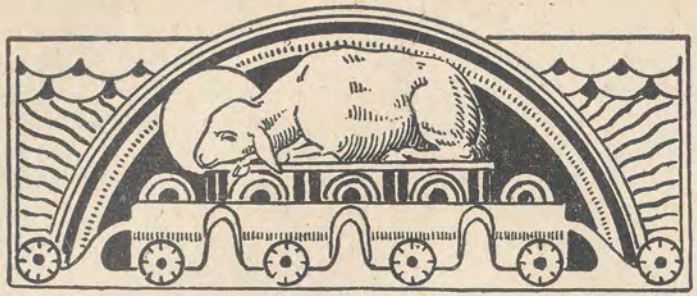

Смерть Иисуса Христа — искупительная жертва

Страдания Иисуса Христа, заканчивавшиеся Его крестной смертью — не то же, что страдания и смерть обыкновенных людей. Страдания и смерть всех людей — неизбежные следствия первородного греха и наказание за грехи личные: смерть, по апостолу Павлу, «есть оброк греха». Иисус Христос, как безгрешный, лично был свободен от этих бедствий и скорбей: равным образом и смерть не имела над Ним власти, как чистым и свободным от греха первородного и от грехов личных, следовательно, не была для Него необходимостью. Если же Он вкусил смерть, то только потому, что добровольно подчинил Себя ее власти. «Аз душу Мою полагаю, да паки прииму ю; говорит Спаситель, никтоже возмет ю от Мене, но Аз полагаю ю о Себе: область имам положити ю и область имам прияти ю; сию заповедь приях от Отца Моего» (Иоан. 10, 17—18). Если же Христос Спаситель добровольно подчинил Себя смерти, то значит, что это нужно было для спасения человечества, — смерть Его имела искупительное значение, неоходима была домостроительству также, как необходимо было и воплощение Сына Божия.

Священное Писание учит нас смотреть на крестную смерть Иисуса Христа как на искупительную жертву. «Кровь Иисуса Христа Сына Его очищает нас от всякаго греха» (1 Иоан. 1, 7).

Чтобы уяснить себе искупительное значение крестной смерти Иисуса Христа, необходимо принять во внимание следующее: Иисус Христос в Священном Писании часто называется Агнцем. Агнцем Божиим, а Иоанн Предтеча еще яснее называет Его, «Агнцем Божиим, вземлющим грехи мира» (Иоан. 1, 29). Все эти наименования возводят нашу мысль к агнцу жертвенному — жи-

вотному Ветхого Завета и самым жертвам. Жертвы в Ветхом Завете были приносимы для того, чтобы испросить у Бога прощение грехов, достигнуть примирения с Ним и освобождения от наказания за грехи. Грехи приносящего жертву как бы переносились на животное, что символически выражалось возложением рук грешника на жертвенное животное и исповедания вслух грехов над ним. Животное закалялось, проливалась его кровь, и смерть или кровь его являлась заменой смерти грешника определенною правдою Божией за грехи человека искупительным наказанием, освобождением человека от его виновности. Конечно, действительного очищения грехов эти жертвы не давали, «невозможно бо крови юнчей и козлей отпущати грехи», — говорит ап. Павел (Евр. 10, 4), но они предсказывали будущее действительное очищение грехов жертвенной Кровью Агнца Божия — Искупителя.

Пророк Исаия определенно изображает Мессию, «Мужа скорбей», страждущим за грехи наши, страданиями Своими приобретающими нам спасение. Сравнивая Его с агнцем, ведомим на заклание, пророк говорит, что Бог возложил на Него грехи наши, и Он взял на Себя и понес наши болезни.

Таким образом, выражение «Агнец Божий» указывает, что Иисус Христос есть Агнец, избранный Самым Богом, и не случайно имеет подвергнуться смерти, по вечному определению Божию. Это — «Агнец, вземлющий грехи мира» — означает понести наказание за грехи свои или чужие, принять на себя вину понесением наказания за грех. Конечно, это не значит, что если Христос взял на Себя грехи мира, Сам стал грешником, а значит только то, что Он взял на Себя грех, и тем подвергнул Себя всему тому, что подвергал грех человека — страданиям и смерти. Христос Спаситель не сотворил греха, и зараза греха не коснулась Его, но Он слил Свою судьбу с судьбою всего человечества, принял на Себя нравственную отвественность за грехи людей, пережил наше несчастие как Свое собственное, всем существом Своей любящей души. Это не могло не сопровождаться нравственным преобразованием человека, очищением от греха внутренним перерождением.

В Священном Писании мы находим подтверждение мыслей о том, что смерть Иисуса Христа есть искупительная жертва и что она есть источник нашего очищения от грехов.

Незадолго до Своих страданий Господь говорил Своим учени-

кам, спорившим о первенстве в царстве Мессии: «Сын человеческий не прииде, да послужат Ему, но послужити и дати душу Свою избавление за многих» (Мф. 20, 28).

Иисус Христос Своею смертью дал выкуп за нас. Мы должны были нести за свои грехи, как наказание, смерть; но смерть Иисуса Христа явилась выкупною платою или средством для освобождения нас от этого наказания, она замена нашей смерти. На последней вечери, подавая чашу благословения, Господь сказал Своим ученикам: «Сия чаша новый завет Моею Кровию, яже за вы проливается» (Лк. 22, 20). Здесь крестная смерть Иисуса Христа сопоставляется с жертвою завета, которую Моисей принес за народ во время заключения союза с Богом на горе Синае. Об этом событии передается, что когда Моисей прочитал народу книгу завета и народ дал обещание быть послушным Богу, то Моисей взял кровь жертвенного и окропил народ, говоря: «се кровь завета, егоже завеща Господь к вам о всех словесех сих» (Исх. 24, 8). Противоположность Иисусом Христом Своей Крови Нового Завета или нового союза с Богом крови ветхозаветных жертвенных тельцов показывает, что Своей смертью Христос усвоял значение жертвы.

Так учили и святые Апостолы. Апостол Петр учит: «ведяще, яко не истленным сребром или златом избавистеся от суетнаго вашего жития отцы преданнаго, но честною Кровию яко агнца непорочна и пречиста Христа» (1 Петр. 1, 18—19). Призывая христиан к богоугодной жизни, Апостол указывает, что они освобождены, выкуплены от прежней греховой жизни не златом или сребром, чем обыкновенно выкуплялись военнопленные и рабы, а несравненно более дорогою ценою — честною Кровью непорочного Агнца за грехи мира. Весьма многочисленны свидетельства об искупительном значении смерти Христовой у ап. Павла. В своем послании к Галатам пишет следующее: «Христос ны искупил есть от клятвы законныя, быв по нас клятва» (Гал. 3, 13).

Иисус Христос, будучи Сам свободен от клятвы закона, от осуждения или наказания за исполнение закона, терпит на Себе осуждение, которому подлежат беззаконные люди и тем приобретает им искупление: «О Немже имамы избавление Кровию Его, оставление прегрешений» (Еф. 1, 7), то есть Кровь Иисуса Христа избавление, выкупная цена, освобождающая людей от рабства греха и его следствий — гнева Божия и смерти. Если же смерть Иисуса Христа служила выкупною платою за грехи людей и заменою их смерти, то ясно, что она есть искупительная жертва для спасения людей, подобная ветхозаветным жертвам. Апостол Павел, сравнивая жертву Христову с определенными видами ветхозаветных жертв, говорит: «Пасха наша за ны пожрен бысть

Христос» (1 Кор. 5, 7), сравнивая жертву Христову с пасхальною жертвою Ветхого Завета.

Как агнец пасхальный в Ветхом Завете был не только пасхальною трапезою, но и искупительною жертвою Богу, выкупом первородных, служил благодарственным воспоминанием об освобождении евреев от рабства египетского и от избиения первенцев еврейских Ангелом-истребителем, так и смерть Иисуса Христа, Агнца Божия, служит такой жертвой, которая избавляет людей от смерти и плена диавола. Особенно подробно раскрывает ап. Павел мысль об искупительной жертве Христовой в послании к Евреям. Здесь Иисус Христос изображается как первосвященник, приносящий жертву за грехи людей, как сама жертва, приносимая Богу. В жертвоприношении Христовом, по словам Апостола, осуществилась знаменательная жертва, которую первосвященник приносил в великий день очищения, когда он входил во Святая Святых с жертвенною кровью и кропил крышку завета в знак очищения грехов народа и своих собственных. «Христос же пришед Архиерей грядущих благ, большею и совершеннейшею скиниею, нерукотворенною, сиреч, не сея твари, ни кровию козлею ниже телчею, но Своею Кровию, вниде единою во святая, вечное искупление обретый» (Евр. 9, 11—12).

Ему не было надобности, как ветхозаветному первосвященнику, входить во святая каждый год. Он, как веяный Первосвященник «единою в кончину веков, во отметание греха, жертвою Своею явися» (Евр. 9, 26), и «единым бо приношением совершил есть во веки освящаемых» (Евр. 10, 14).

Таким образом, по учению Священного Писания, неповинная смерть Иисуса Христа была выкупом за грехи людей перед судом правды Божией и источником очищения людей от грехов. Бог ради Своей правды требует от человека свободы от грехов или очищения их, причем Сам Он предлагает и средство для уничтожения грехов и ощищения от них, жертву Сына Своего. «Кровь Иисуса Христа Сына Его очищает нас от всякого греха» (1 Иоан. 1, 7).

Сам Господь Иисус Христос, раскрывая очистительное значение Своих крестных страданий и смерти, говорил Своим ученикам на последней вечери, подавая им хлеб и чашу: «примите, ядите, сие есть Тело Мое . . . сия бо есть Кровь Моя, Нового Завета, яже за многия изливаемая во оставление грехов» (МФ. 26, 26—28).

Святая Церковь веру свою в очистительную силу крестной жертвы Христовой ясно выражает в словах евхаристической молит-

вы, которую читает священник, погружая вынутые за здоровье и упокой частицы просфор в потир: «Омый, Господи, грехи поминавшихся зде Кровию Твоею честною, молитвами святых Твоих».

Все это ясно свидетельствует, что через жертву Христа люди делаются чистыми, святыми, непорочными и невинными пред Богом, и таким образом примиряются с Богом.

Сила спасительной жертвы Христовой простирается на всех людей, на все грехи и на все времена. «Един есть Бог, и един Ходатай Бога и человеком Христос Иисус» (1 ТИМ. 2, 5), Он «всем человеком хочет спастися и в разум истины приити» (1 Тим. 2, 4).

Если же не все спасаются, то причина этого заключается не в недостаточности жертвы Христовой, а в том, что не все следуют Божественному призыву и не все веруют в Искупителя. По словам ап. Павла, Иисус Христос «дал есть Себе за ны, да избавит нас от всякого беззакония» (Тит. 2, 14). Спасительная сила смерти Христовой простирается и на все времена. Она простирается на прошедшие дохристианские времена. «Егоже предположи Бог очищение верою в Крови Его, в явление правды Своея за отпущение прежде бывших грехов» (Рим. 3, 25). Она обнимает и настоящее время. «Аще исповедуем грехи наша, верен есть и праведен, да оставит нам грехи наша и очистит нас от всякия неправды» (1 Иоан. 1, 9). Ее действия простираются и на все будущие времена: «Аще кто согрешит, Ходатая имамы ко Отцу, Иисуса Христа Праведника: и Той очищение есть о гресех наших, не о наших же точию, но и о всего мира» (1 Иоан. 1—2).

По словам того же ап. Павла, Христос-Первосвященник вечный, поэтому и принесенная Им Жертва имеет ходатайственную силу на вечные времена: в противном случае, т. е. если бы смерть Его не имела силы вечной, Ему подобало бы множицею, не один раз «страдати от сложения мира». Но. Он «единою в кончину веков, во отметание греха, жертвою Своею явися» (Евр. 9, 26) и «единым приношением совершил есть во веки освящаемых» (Евр. 10, 14).

Грех человека, расторгший союз с Богом, неизбежно расторг его союз с ангелами Божиими. Но с принесением Крестной жертвы восстанавливается общение человека с небом и небожителями, ибо во Христе Иисусе «Благоизволи Бог примирити всяческая к Себе, умиротворив Кровию креста Его, через Него, аще земная, аще и небесная» (Кол. 1, 20).

После грехопадения люди сделались рабами греха, но Иисус Христос Своей крестной смертью избавил нас от власти тьмы и ввел в Свое Царство (Кор. 1, 13) — оброком греха является смерть телесная и духовная. Но искупительной жертвой Иисуса Христа положено начало победы над обоими видами смерти. И залог нашего воскресения телесного: для духовного же возрождения человечества Господом основана Церковь с полнотою благодатных даров.

† Епископ Николай.

Благовещение Пресвятой Богородицы

(Луки 1, 24-38).

Святые Евангелисты, занятые изображением чудесных событий земной жизни Господа нашего Иисуса Христа и изложением Божественного учения Его, оставили нам мало сведений, касающихся Пречистой Матери Его. Между тем древное предание представляет и в рождении Матери Господа особенное участие Промысла Божия, предуготовлявшего избранный сосуд благодати.

Родители Пресвятой Девы были праведные Иоаким и Анна. Они происходили из царственного рода Давидова и, дожив до старости и не имея детей, слезно молили Господа разрешить их неплодие. Молитва их была услышана, и праведные супруги получили обещание о рождении благодатной Дочери. Чудесным способом родилась от неплодной Анны Дева Матерь потому, что чудесами должно было предуготовить путь к единственной новости под солнцем — главнейшему из чудес — и постепенно восходить от меньшего к большему чудесу.

Превосходя чистотою жизни всех земных родителей, праведные Иоаким и Анна удостоились родить младенца Богоданного — Пресвятую Деву Марию и статься через нее БОГООТЦАМИ. Во исполнение обета своих родителей, по достижении трехлет-

него возраста, была введена в храм и оставлена там для воспитания. Вскоре благодатная Дева лишилась своих престарелых родителей и в ранних годах сама испытала положение горького сиротства. По смерти своих родителей Пресвятая Дева всецело предалась своим чистым сердцем Богу и с самого юного возраста сделалась тем, чем осталась до конца своей жизни, т. е. РАБОЮ ГОСПОДНЕЮ, всегда послушною воле Божией и смиренною. Всевидящее око Божие смотрело эти качества святой души Ее и сама Пресвятая Дева, веденная Промыслом Божиим к необычайному назначению, пожелала проводить жизнь в чистоте безбрачия и сохранить девство до смерти: ЯКО ХРАМ ИЗБРАННЫЙ И ВСЕНЕПОРОЧНЫЙ, ОНА ПРЕДОБРУЧИЛАСЬ ДУХОМ ТАИНСТВЕННО СЛОВУ БОЖИЮ, ОБРУЧЕНА БОГУ И ОТЦУ, воспевает св. Церковь на хвалитных стихирах.

Пока Пресвятая Дева была маловозрастна, священники воспитывали Ее в церковных зданиях. Когда же Она возросла, советовались, что предпринять относительно Ее, чтобы не прогневать Бога: подчинить Ее закону природы, отдав кому-либо в супружество, казалось сие весьма неуместным, потому что было бы святотатством, если бы человек овладал даром, посвященным Богу. Но и дозволить жене пребывать в храме вместе с священниками и показываться в святилище было не терпимо Ветхозаветными законами. Для устранения этих затруднений, Дева вручается от совета священников обручнику — хранителю девства, который бы оставил нерушимым обет Ее. Хранителем чистоты и святости Богоотроковицы был избран восьмидесятилетный старец Иосиф, так что обручение их имело особый смысл, и Мария, соединенная с Иосифом, казалась женою мужа, тогда как между ними не было общение брака. Таким образом, Промысл Божий устроил и рождение Слова от Девы и самую Деву предохранил от клеветы и ненависти врагов Христовых.

Иосиф, подобно Деве Марии, происходил из царского рода Давидова и был праведным (Матф. 1, 19), а это название показывает, что обручник Пресвятой Девы имел все добродетели, человек вполне честный, скромный, искренний, миролюбивый, был плотником-древоделом и уже много лет жил во вдовстве. Все эти качества делали его достойным великой чести быть ближайшим зрителем исполнения великой тайны благочестия (1 Тим. 3, 16).

Восьмидесятилетний старец Иосиф принял Деву Марию из рук священников, привел Ее в свой дом в Назарет. Мирно и спокойно текли дни Богоизбранной Отроковицы в доме Иосифа. Она и здесь среди людей, окруженная житейскими суетами, не оставляла благочестивых навыков из храма, жила для одного лишь Бога, занималась молитвою и чтением св. книг. Но вскоре в этом бедном городе, в убогом доме древоделя, совершилось событие, предопределенное небом ПРЕЖДЕ СЛОЖЕНИЯ МИРА (1 Петр. 1, 20), обетованное падшим прародителям в раю и предвозвещенное пророками Ветхого Завета, и то: ВОПЛОЩЕНИЕ СЫНА БОЖИЯ.

Тот же небесный вестник — Архангел Гавриил, который возвестил праведному Захарии о зачатии Предт. Господня (Лук. 1, 19), был послан от Бога в Назарет и к Пречистой Деве Марии благовестить Ей о вочеловечении Сына Божия. Среди молитвенных и святых размышлений Ее о таинственных словах прор. Исаии, предсказывавших о рождении Эммануила от Девы (7, 14), как бы в ответ на сокровенные Ее думы и желания чистой души Приснодевы о скорейшем исполнении пророческих слов, предстал пред Нею Архангел Гавриил и начал благовестие необычайным приветствием: РАДУЙСЯ, БЛАГОДАТНАЯ, ГОСПОДЬ С ТОБОЮ!

Архангел говорит Отроковице: Тебе свойственно радоваться потому, что с Тобою Господь славы, прекраснейший от всех сынов человеческих. С Тобою Бог и совершенный человек, не земный жених, но сам Господь, Отец чистоты, Источник спасения, Хранитель истинного мира — сей самый Господь с Тобою и из Тебя! БЛАГОСЛОВЕННА ТЫ В ЖЕНАХ, ибо Ты одна из всех матерей, предуготованная быть Матерью Создателя своего и матернее рождение не повредит чистоте Твоего девства. Ты одна истинно благословенна, потому что наименуешся Матерью благословенного Сына, Которому народы воззовут: БЛАГОСЛОВЕН ГРЯДЫЙ ВО ИМЯ ГОСПОДНЕ (МАТФ. 21, 9) и о котором пророк возвещал: БЛАГОСЛОВЕННО ИМЯ СЛАВЫ ЕГО ВО ВЕК И ВЕК ВЕКА, И ИСПОЛНИТСЯ СЛАВЫ ЕГО ВСЯ ЗЕМЛЯ (Псал. 71, 19).

При виде небожителя, благовестившего Пресвятой Деве необычайную радость, Она пришла в СМУЩЕНИЕ.

Почему же пришла в смущение? Потому ли, что не узнала Она небесного вестника? Нет! Она не в первых имеет такое небесное общение Гавриила. Но от чего же сия, хотя юная, но уже опытная собеседница Божества смутилась при виде Архангела? Смутилась Она потому, что до сих пор ни одна из земнородных не слыхала с небес подобного приветствия, — и потому когда

Мария слышит, что неожиданный Архангел приветствует Ее не только миром, но и радостью, приписывает Ей благодать не как дар, но как Ее ДОСТОЯНИЕ, возвещает Ей благословение, преимущественное пред всеми женами в мире, Ее тихая душа от сильных слов Архангела приходит в волнение, как и тихую воду приводит сильный ветер в волнение.

Смущенная Дева не спешила отвечать Архангелу, но в молчании ПОМЫШЛЯШЕ, КАКОВО БУДЕТ ЦЕЛОВАНИЕ СИЕ. Благовестник россевает смущение Девы словами ободрения: НЕ БОЙСЯ, МАРИАМЬ, ОБРЕЛА ЕСИ БЛАГОДАТЬ У БОГА, — благодать, которой не получила Сарра, не испытала Ревекка, не познала Рахиль, не удостоилась ни славная Анна, — благодать, какой никто, кроме Тебя, не обрел от самой вечности.

Велика благодать избрания Пресвятой Девы, но велики и нравственные совершенства Ее. Превыше всех вознесена Она избранием потому, что превыше всех явилась достойною избрания по своим душевным качествам и расположениям, и между прочим, по чистейшему девству, которым Она, как солнце, взошла очевидно превыше всего древнего и превыше всего грядущего мира. В самом деле, Пресвятая Дева одна из всех родов избрана Богоматерью, ибо не нашлось Ей подобной. Много веков прошло, пока человечество явилось в Деве Марии на той степени чистоты и святости, чтобы могло сделаться вместилищем Невместимого: та единая нашлась первая и последняя таковая, ради чистоты своей и становилась достойной быть Церковью и Храмом Духа Святого.

Приступая к самой сущности благовестия, Архангел выражается словами, напоминавшими пророчество Исаии, предсказавшего рождение Спасителя от Девы (7, 14): И СЕ ЗАЧНЕШИ ВО ЧРЕВЕ, И РОДИШИ СЫНА, И НАРЕЧЕШИ ИМЯ ЕМУ ИИСУС. Это пророчество было известно Пресвятой Деве, но теперь Она удостоверяется, что благодать — быть Матерью Сына Божия принадлежит именно Ей. И Архангел продолжает: СЕЙ БУДЕТ ВЕЛИЙ, И СЫН ВЫШНЯГО НАРЕЧЕТСЯ: И ДАСТЬ ЕМУ ГОСПОДЬ БОГ ПРЕСТОЛ ДАВИДА, ОТЦА ЕГО, И ВОЦАРИТСЯ В ДОМУ ИАКОВЛИ ВО ВЕКИ, И ЦАРСТВИЮ ЕГО НЕ БУДЕТ КОНЦА.

Пресвятая Дева, услышав слова Архангела, перенеслась мыслью к данному Ею обету непорочного девства и задает вопрос ему: КАКО БУДЕТ СИЕ, ИДЕЖЕ МУЖА НЕ ЗНАЮ? Ты обещаешь мне Архангел что-то странное, ты вещаешь мне то, что превосходит естество: Я браку непричастна; Я обручилась жениху, но браком с ним не сочиталась; Я знаю в Иосифе только обручника, но не мужа; обет девства произнесен и утвержден; Я не желаю его отменить и закон этого не позволяет. Господь не нарушает своих законов, — как же будет то, что и обет девства сохранится и закон исполнится и сын родится? Неужели природа одну меня сделает матерью без брака? Неужели я одна вопреки природе покажу новый для нее образ рождения? Архангел разрешил недоумение Девы, указав Ей образ вочеловечения Сына Божия: ДУХ СВЯТЫЙ НАЙДЕТ НА ТЯ И СИЛА ВЫШНЯГО ОСЕНИТ ТЯ: ТЕМЖЕ И РАЖДАЕМОЕ СВЯТО НАРЕЧЕТСЯ СЫН БОЖИЙ.

Нескверно и пречисто будет это рождение, ибо где дыхание Духа Святого, там отъемлется всякая нечистота. Для приятия Бога Слова Дева, хотя и чистая душею и телом, нуждалась еще в особенном действии Святого Духа, так что душа и тело Ее были предочищены Духом и Сын Божий, как воспевает Св. Церковь, — ВО УТРОБУ ВСЕЛИСЯ ДЕВИЧУ, ПРЕДОЧИЩЕННУЮ ДУХОМ! Тот предвечный Младенец, Который от Святого Духа, чрез Святого Отца непостижимо образовался, поистине будет Святым и назовется — СЫНОМ БОЖИИМ.

Для окончательного убеждения Пресвятой Девы Архангел указал Ей на пример сродницы Ее Елисаветы, уже испытавшей чудодействующую силу Божию: И СЕ ЕЛИСАВЕТ ЮЖИКА ТВОЯ, И ТА ЗАЧАТ СЫНА В СТАРОСТИ СВОЕЙ: И СЕЙ МЕСЯЦ ШЕСТЫЙ ЕСТЬ ЕЙ НАРИЦАЕМОЙ НЕПЛОДЫ. Для Всемогущего одинаково возможно — то, чтобы безплодная и уже состаревшаяся зачала, а также и то, чтобы неискусомужная Дева родила, ибо БОГ ИДЕЖЕ ХОЩЕТ, ПОБЕЖДАЕТ ЕСТЕСТВА ЧИН!

Не оставалось более места недоумению, Приснодева приняла вещания Архангела и волю Божию, изрекла: СЕ, РАБА ГОСПОДНЯ: БУДИ МНЕ ПО ГЛАГОЛУ ТВОЕМУ!

В коротких словах Она высказала все: чистейшую и совершенную преданность Богу, волею, мыслью, душею, всем существом, всяким действием, всякою надеждою и ожиданием. И какая необъятная сила этих смиренных слов! Они проникли на небеса и приклонили их и низвели на землю Сына Божия и СЛОВО ПЛОТЬ БЫСТЬ (Иоан. 1, 14).

По согласию Святой Девы Дух Святой, по слову Господню, возвещенному Ей Архангелом, сошел на Нее, очистил Ее и даровал

Ей способность, как принять в себе Божество Слова, так и родить. Тогда приосенил Ее и из пречистой утробы Девы родилось само СЛОВО БОЖИЕ — СЫН БОЖИЙ.

По исполнении благовестия, Архангел Гавриил возлетел в светлые обители неба к своим бессмертным небожителям. Его благовестие не осталось словом, но делом, ибо БОГ РЕЧЕ И БЫСТЬ ТАКО.

Которое колено не преклонится перед иконой Божией Матери, которые уста Ей не воскликнут: РАДУЙСЯ БЛАГОДАТНАЯ, ГОСПОДЬ С ТОБОЮ!

Прот. И. Илюк, спиритуал ПБФ.

Неділя по Богоявленії

(РОЗДУМИ НА ТЕМУ ЄВАНГЕЛІЯ)

По хрещенні наш Господь і Спаситель Ісус Христос був «поведений Духом у пустиню, щоб диявол Його спокушав» (Мат. 4, 1). Сорок днів побував Ісус Христос у пустині постом, щоб навчити нас, що не інакше як молитвами і постом треба починати кожне наше діло, кожне важливіше рішення, якщо хочемо, щоб на нас і на нашому намаганні ми відчули Боже благословіння. Притім Він був підданий спокусі диявола. Власне, і цим нам послужив прикладом, що боротьбу з дияволом не можна вести переможно без молитви і посту. Спокусі був підданий троякій:

1. «Аще Син єси Божій, рци, да каменіє сіє хлебы будут» (Мат. 4, 3). Диявол використав цю спокусу як першу, бо знав, що Христос по сорока днях посту відчуває голод, бо знав, що людину передусім спокушає власне тіло, тілесні пристрасті — це спокуса тіла. Христос йому відповів: «Писано єсть не о хлебе єдином жив будет человек, но о всяком глаголе ісходящем ізо уст Божіїх» (4, 4). Своєю відповіддю Христос дав йому наяво, що є й інший голод — коли душа не почує слово Боже, а це голод гірший як голод тілесний, бо душа цінніша од тіла. Це тіло — лиш матерія, посередництвом якої проявляється особа людини, її «я» — душа.

2. «Тогда поят Єго диявол во святый град, і постави Єго на крыле церковном. І глагола Єму: аще Син єси Божій верзися низу, писано бо єсть: яко ангелом Своїм заповесть о Тебе сохранити Тя, і на руках возмут Тя, да не когда преткнеши о камень ногу Твою» (4, 5-7). Ця спокуса є духовна, доторкається свідомості людини, щоб про себе не думала високо, однак хто так чинить, падає у пропасть в смислі слів пословиці: «Гордість спішить вниз» (чес.). На цю спокусу Христос відповідав, що це теж написано, «не іскусиши Господа Бога твоєго» (4, 7).

3. «Паки поят Єго диявол на гору високо зело, і показа Єму вся царствія міра, і славу їх. І глагола Єму: сія вся Тебі дам, аще пад поклонишимися». Яка підступність! На що лиш не здатен диявол зробити звичайному смертному, коли відважився сказати таке Богу?! А це спокуса світу, околиці, середовища, яка падає на кожного з нас. Христос і цю спокусу переміг словами: «Іди за Мною сатано. Писано бо єсть: Господу Богу твоєму поклонишися, і Тому Єдиному послужиши» (4, 10).

Після 40 днів посту, після перемоги троякої спокуси Христос залишив пустиню і почав виконувати Свою роль месії, поселившись в Галілеї, де було много переселенців язичників з Фенікії, Сірії, Аравії, тому Галілея у св. Писанії називається язичеською — поганською. Релігійна свідомість і мораль цього населення були дуже низькими. Многі з них сповідували багато богів і не знали справжнього вчення про Бога і про справжню мораль. І ось посеред цієї язичеської маси прозвучали слова місійної проповіді про покаяння, щоб сповнились слова пророка Ісаії, вимовлені кілька сторіч перед тим: «Земля Завулоня і земля Нефталімля, путь моря обонпол Йордана. Галілея язик. Людіє седящіє во тме відеше свет велій і седящіє во стране і сене смертней, свет возсія ім» (Іс. 9, 2; Мат. 4, 15-16). Так, тим, що перебували в поганській вірі — духовній пітьмі, засвітило Сонце Правди, Христос Бог наш через слова спонукування до покаяння, до пробудження від сну поганської пітьми, отже пробудження для спаси.

З того часу Христос почав проповідувати: «Покайтеся, приближися бо Царство Небесноє» (Мат. 4, 17).

Покаяйтеся! І що власне означає покаяніє? Означає заглянути реально в себе, у свою душу; поглянути не способом прирівняння до гірших від себе, бо це було б протилежністю покаяння, але роздумом про те, в якій згоді мої вчинки з вченням Христа. Поглянути таким чином до себе, щоб ми в собі виділи лиш погані наші вчинки, які б не мали або не мусили бути, щоб дозріти до пізнання, що наш стан для нас невигідний у випадку звітування за нашу дотеперішню діяльність перед Справедливістю, що такий стан, яким його бачимо як справжній покаяний, вимагає прискорену милість, щоб не було пізно. І лиш

така свідомість може зродити сльозу жаління, здатного виключити милість від Милості. Лиш таким покаянням може відбутися зустріч людини — каючого з Богом, ця можливість є результатом справжнього, правдивого, нефальшованого покаяння. Якщо ми свідомі грішності, то наша свідомість нас мусить карати, бичувати свідомість, що викличе страх перед Богом і одночасно і надію на милосердність, яку накреслив нам словами: «Не приидох призвати праведники, но грішники на покаяніє» (Мт. 9, 13).

Що так потрібно розуміти і робити покаяння, про це свідчить друга частина нагадування Христа: «Приближися бо Царство Небесноє».

Що ж таке Царство Небесне? Де воно? Спаситель каже, що воно у нас (Лук. 17, 21). Воно є «правда і мир, і радость в Дусе Святе» (Рим. 14, 17). Той, хто володіє цими дорогоцінностями моральної зрілості, правду, мир і радість во Св. Дусі, у того в гостях Цар миру, правди і радості, той почуває себе членом Царства Небесного, правда, не через власну заслугу, але завдяки Божій благодаті (Еф. 2, 8), і хоч він наземний. Однак хто живе в протиріччі з наведеними скарбами людської душі, той мусить відчути протилежне або нашіптувати собі, що не відчуває зовсім нічого, щоб таким чином приспати свідомість, яка б в противному разі мусила його турбувати, тому многі обирають манливий спокій, немовби мали припустити можливість відповідальності за свої діла перед Невидимим зокрема, якщо робляться вони без свідків і не є в основному добрими.

«Царство моє несть от міра сего» (Йоан 18, 36). Це означає, що не спочиває в пануванні над іншими, але навпаки в службі іншим, бо Його Царство є царством любові, а вона радо жертвується, радо служить (Лук. 17, 10). Це Царство приготоване нам від сотворіння світу (Мт. 25, 34), тому глядати його, здобувати його для себе треба лиш доброю власною волею, треба намагатись здобути його виконуванням Завіту любові, не словами, але життєвою практикою, а решта нам пригодиться (Мат. 6, 33).

Всі ми плаваємо в потоці часу. Коли втрачаємо контроль над тим, як пливе час, над потоком нашого життя, тоді над минуванням можливості самореалізації в добрі й чесності тратимо самі себе, свою душу для вічності, тратимо Царство Боже, бо втрачаємо власну підготовку до нього.

«Да приидет Царствіє Твоє . . .» Говоримо ці слова в щоденній Господній молитві, і залежить від нас, щоб ми в тому моменті в глибині душі і щиро желали Царства для миру духовного, доброзичливість для кожної людини, і ворога, світла пізнання Божої правди, відпущення нашої незаконності відносно Бога і людей і радості духовної — причини особистого щастя, почуття блаженності, яка аби дав Бог, щоб нас не облишала з милості Божої ані тепер, ані у вічності. Тому покаяймося, щоб і нам наблизилось Царство Небесне.

Прот. Михайло Кернашевич.

Пост-время благоприятное, время спасения (2 Кор. 6,2)

«Освятите пост, проповедите цельбу,
воззовите ко Господу усердно»
(Иоиль 1, 14)

Святая Православная Церковь учит нас, что пост есть необходимым источником духовной и моральной силы для христианина, — для снискания спасения и достижения Милости Божией.

Вступаем в св. Великий пост — время благоприятное, время спасения — исправления нашей духовной жизни, обновления и возрождения духа через истинное покаяние, раскаяние и исповедание грехов. К такому подвигу постному, возрастанию духовному необходимо иметь твердую, живую веру в Милосердие Божие — в благодатное благодеяние Спасителя нашего — нужно иметь горячую любовь к Господу Богу и ближнему своему, и надежду на сыновство и наследие блаженства в небесной Отчизне.

«Ныне ближе к нам спасение, нежели, егда веровахом, ночь убо прейде, а день приблизися» (Рим. 13, 12). Апостол Павел говорит — скончилася ночь греха, приблизился день спасения. До пришествия Спасителя люди жили только в надежде на спасение — теперь уже Спаситель пришел, дело спасения Им совершено, Жертва Крестная за грехи всего человечества Им принесена, явилась и живет в Церкви и благодать Духа Святого. Все готово для нашего спасения: Слово Божие, Богослужение, св. Таинства, храмы, пастыри духовные, и действительно ныне ближе к нам спасение, чем когда-либо!

В Старом Завете Дух Святый устами пророка Иоиля говорит: «Освятите пост, проповедите цельбу, воззовите ко Господу усердно . . . Обратитесь ко Мне всем сердцем своим в посте, плаче и рыдании» (1, 14 и 2, 12). Вот эти Божие слова и мы должны бы принять к сердцу и искренно и молитвенно просить Божие Милосердие укрепить нас Благодатию Своею в нашем посте и покаянии в борьбе со страстьями нашими и живущим в нас грехом, когда то Он сам требует. Но как мало тех теперь, которые соблюдают пост! «Жители города Ниневии молитвою и постом спаслись от гнева Божия» (Иоиль 3, 5). Через пост и покаяние имеем надежду на оправдание перед Богом.

По учению нашей св. Православной Церкви, истинный и приятный Богу пост есть: «Воздержание от всякого зла, обуздание страстей, сознание грехов, братское примирение с ближним, благотворение, молитва, милостыня и в воздержании от пищи и пития и употреблении дозволенного рода их.» Пост служит как средство для достижения указанных духовных плодов, при помощи благодати Божией обновление и возрождение духа. Две стороны поста, — телесная и духовная, — соответствуют двум частям человеческого существа. Пост телесный без духовного бывает неплодным. Дух стремится к Богу, а тело не должно препятствовать.

Господь Иисус Христос, безгрешный, Сам постился сорок дней и сорок ночей в пустыне не для Себя, но для нас, освятил Своим примером пост и научил нас поститься и показал, что только постом и молитвою можно бороться против злобы (Мат. 17, 21). Пост нам дан для служения Господу, ибо пост и молитва дают крыла нашей душе возноситься к Богу — Источнику всякого добра и красоты, дают возможность душе выражать перед Богом свои святые мысли и расположения: веру, надежду, любовь, благоговение и смирение. Именно и потому нужно утончать и очищать тело постом и покаянием. К сожалению, многие теперь удовлетворяются чувством, легкомысленно и безразлично относятся к пище в деле спасения. Не соблюдают пост, как бы уже пост был теперь не нужен, не актуальный и отжитый. Св. Апостол Павел таким говорит: «Все мне есть позволено, но все на пользу», . . «пища нас не приближает к Богу». Между прочим, невоздержание есть причина многим болезням, преждевременной старости.

Дорогие братья и сестры! Будем осторожны и внимательны к себе и будем проводить «благоприятное время для нашего спасения» — св. Великий пост по духу и наставлению св. Православной Церкви и соединим пост, молитву и покаяние, будем верны и отданы Божией воле и Заповедям и будем соблюдать их. Св. евангелист Иоан говорит: «Если мы говорим, что греха не имеем, то обманываем себя и нет правды в нас, а если исповедываем грехи наши, то Господь всегда верный и праведный, простит нам грехи и очистит нас от всякой неправды» (1 Иоан 1, 8—9). Великий Святитель исповедания нашего (Евр. 3, 1) Иисус Христос дал власть отпущать грехи людские посредством священников Церкви на земле, отпущать тем, которые искренно каются о своих грехах и обещают больше не грешить (Лук. 17, 14). Спасительное есть покаяние и полезное, ибо без покаяния не можем войти в Царство небесное. Будем поститься телом и душею по своим силам. Спасение душе, здравие телу и благоволение Божие пусть будет сладким плодом трудов наших. Вечное блаженство награда, ее дарует Отец Небесный всем любящим Его. «Покаяние отверзи ми двери Жизнодавче, утреняет бо дух мой».

Прот. В. Мандзюк.

Свято початку нашого спасіння

«Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і влада Христа Його» (Об. 12, 10).

Коли розкриємо книгу Євангелія Луки із спраглим стремлінням пізнати початок спасительської дороги Господа, зступляючого до людського життя, позначеного гріхом і смертю, щоб зробити і все проповідувати діло нашого викуплення з рабства цих наших неприятелів, наші серця захопить безмежна радість і одночасно ми одночасно зачаровуємось дивом над таїною дійсності, що Бог поглянув на людське покоління, репрезентоване Дівою Марією в його безсилості і покорі, стався за вільною волею справжньою Людиною і Предвічне Слово сталося тілом. Таке духовне розположення викликає у нас зосереджене читання Луки зокрема на перших сторінках про передвіщання Різдва Ісуса (Лук. 1, 26-38), радісна вість якого сталася основою найвизначніших маріянських свят в Православній Церкві — свята Благовіщення нашої Пресятої Богородиці, Діви Марії. За словами бл. Августина, свято, що припадає на 25 березня, є найвизначнішим днем в історії людства, бо це був день благої вісті і день смерті Спасителя, в історії спаси як святкування початку нашого викуплення міняються частково літургічні настанови про Великодній Четвер і Великодню П'ятницю, коли вони припадають на 25 березня. Свято Благовіщення не поступається цим великим дням Великоднього тижня і дістає лиш назву Хрестове звіщення, бо радісні співи про вість Господа чергується з сумним співом про Його муки, а коли Великодня П'ятниця припадає на 25 березня, то навіть служиться Божественна Літургія св. Йоана Златоуста, хоч інакше у Великодню П'ятницю не відбувається ніяка літургія.

Подію Благовіщення про почаття і народження Господа, яку перед давніми роками передвіщав пророк Ісаія словами: «Ось Діва в утробі зачне, і Сина породить, і нарече Його: Еммануїл» (Іс. 1, 14) і яку Церква осучаснює віруючим щорічно 25 березня таким тропарем: «Днесь спасенія нашего главизна, і еже от віка таїнства явленіє: Син Божий, Син Діви бывает, і Гавріїл благодать благовіствует, тімже і ми с ним Богородиці возопієм: радуйся, благодатная, Господь с тобою», знаємо такою, що вона відбулася в відлеглому гірському галілейському містечку Назареті. Його жителі, як засвідчує це питання Нафанаїла з Кани, пізніше апостола Варфоломея: «Та хіба ж може бути з Назарета що добре?» (Йоан 1, 46), дізнавшись, що Месія вийде із Назарета, не користались добрим іменем навколо. І наперекір тому, а може, якраз тому, щоб перевірилась сила найглибшого смислу Євангелія Старого і Нового Завіту, що Бог зступає за людиною на дно її біди і облишеності, в Назарет Бог послав ангела Гавріїла, якого

ім'я зазначає «муж Божий», — до Діви, зарученої із мужом, що називався Йосифом і був із дому Давидового; Діва кликалася Марією.

Належність обидвох наречених — Йосифа і Марії — до дому Давидова ніяк їх суспільно не ставила вище над іншими сусідами — приниженими і в хатинках і печерах живучих жителів Назарета, куди вони перед сторіччями, бідні потомки Давидового покоління, переселилися, щоб тут скромно жити в закутті, коли вони виселилися із віддаленого юдейського міста Віфлеєма, первісної колиски своїх предків. Скромність і покору засвідчували і їх в той час типові імена: Марія, тобто «пані», і Йосиф, тобто «Бог дав».

Скромним було і житло Діви Марії. Для них було витесано печеру у скалі. В ній жила і в часі Благовіщення, бо і по заручинах, які мали в жидів в той час однакову силу як і подружжя, заручені ще звичайно цілий рік жили окремо і в Галілеї вони не утримували подружні зв'язки. Коли до Діви Марії увійшов ангел Гавріїл, то сказав: «Радуйся, благодатная, Господь с тобою». Згідно слів св. евангеліста Луки, «Вона затривожилась словом, та й стала роздумувати, що б то значило це привітання», бо в ізраїлів мужі жінок звичайно не здоровили. Тому такі слова Гавріїла для Марії були більше ніж звичайними словами. Вони проповідували месійне спасіння і обрання її. Ангел це їй пояснив негайно: «Не бійся, Маріє, — бо в Бога благодать ти знайшла. І ось ти в утробі зачнеш, і Сина породиш, і даш Йому ім'я Ісус. Він же буде Великий, і Сином Всевишнього званий, і Господь Бог дасть Йому престола Його батька Давида. І повік буде Він царювати у домі Якова, і царюванню Його не буде кінця».

Глибокий і таємний смисл змісту ангельського вітання: «Радуйся, благодатня, Господь с тобою» як повідомлення початку місійного спасіння й ізбрання Діви Невісти Марії Матір'ю нашого Бога, яка породила Бога Слово непорочно, Церква наближає своїм вірникам в захоплюючих піснопініях Служби Благовіщенської, яка є ділом помазаних півців Господніх св. Йоана Дамаскина (8 стор.), солунського епископа Анатолія й імператора Лева Мудрого. Так, наприклад, на вечерні в стихирі на псалом 140 натхненно співається про непорочність Діви Марії, оспівується її світлий образ для спасіння християнина.

В утренніх гімнах співається радісно про Богородицю. Вони всі підбарвлені метафорами, поетичними образами і відповідними символами, що означають близькість месійного спасіння. З них задумаймось хоч би над ікосом — піснею, що підкреслює зміст свята Благовіщення і прославлення Діви Невісти: «Радуйся, єюже радость возсіяет: радуйся єюже клятва ісчезнет. Радуйся, падшога Адама воззваніє: радуйся, слез Євіних ізбавленіє. Радуйся, висото, неудобовосходимая человіческими помисли: радуйся, глубино, неудобозримая і ангельскіма очима. Радуйся, яко еси царево сідалище: радуйся, яко носиши носящаго воя. Радуйся, звіздо, являющая солнце: радуйся, утробо божественного воплощенія. Радуйся, єюже обновляется тварь: радуйся, єюже покланяємся Творцу. Радуйся, Невісто неневістная». І всі ці пісні із різних боків оспівують її непорочну чистоту. На основі сповнення передвіщання протоевангелія пророцтва Ісаії: «Ось Діва в утробі зачне, і Сина породить, і назвеш ім'я Йому: Еммануїл» (Іс. 7, 14) і на основі свідчення Євангелія за Матфеєм і Лукою, які описують непорочність Марії і діяння Духа Святого при початті і народженні Господа нашого Ісуса Христа, Церква це взяла до свого сповідання Символу Віри: «Нас ради человік і нашего ради спасенія сшедшаго с небес і воплотившагося от Духа свята і Марії Діви, і вочеловічшася».

Завжди, але особливо на свято Благовіщення Богородиці моляться учасники Божественної Літургії цю частину Нікейсько-Царградського сповідання Віри із склоненою головою в найглибшій покорі перед предивною і незрозумілою тайною інкарнації — втілення Єдинородного Сина і Божого Слова, при звістуванні почаття якого вперше зазвучало Його найсвятіше ім'я Ісус з уст архангела Гавріїла, коли говорив Діві і Матері Життя: «...наречеш Його іменем Ісус», по-гебрейськи Єгошуа, скорочено Йошу або Йозуе, що значить «Ягве спас», «Бог спаса» або «Боже, спаси». Почаття і народження Носія цього імені, над яким «під небом нема іншого Ймення, даного людям, що ним би спастися ми мали» (Дії 4, 12), від Діви Марії, не з волі мужа, але через Духа Святого з щирої, вільно Божої милості покірно прийнято Марією словами: «Нехай буде мені згідно з словом твоїм, Я ж Господня раба» (Лк. 1, 38). Цим самим проломилася межа між людиною і Богом. В людську історію увійшла Діва Марія як Особа, яка сперлася у своєму приниженні на Бога і що з її плоду відновиться людське покоління. І коли Діва Марія сказала ці слова, то в той же момент сповнилось слово Йоана: «І Слово сталося тілом» (Йоан 1, 14).

Свято Благовіщення нам представляє одночасно Ісуса Христа як справжнього Бога і справжню Людину, бо Його людське існування розпочалось в самій свободі Божій, в якій Отец і Син є одно в єднанні любові, в Духу Святому. Одночасно це свято радісної вісті представляє нам Діву Марію як Богородицю, яка як справжня мати почала без участі мужа, репрезентанта грішного людства, і породила Того, Якого чекав Ізраїль. Затінення при початті було символом Божої охорони: «Господь — то твій Сторож, Господь — твоя тінь при праці твоїй» (Пс. 120, 5). Це саме говорить і Ісаія: «Твердинею Ти став нужденному, твердинею став для убогого в час його утиску, охороною від хуртовини, тінню від спеки» (Іс. 25, 4).

Таким чином в день Благовіщення Богородиці настав початок нашого спасіння, яке було обіцяне нашим предкам в протоевангелію на перших сторінках Біблії (Ген. 3, 15), в якому передбачається перемога Спасителя над ворогом людського покоління.

Д-р Вл. Бухта.

Комюніке

ІЗ ЗАСІДАННЯ ЕКУМЕНІЧНОЇ РАДИ ЦЕРКОВ У ЧССР

Поздоровляємо вас, браття і сестри, з дев'яти членських церков Екуменічної Ради Церков в ЧССР і подаємо звіт про наше засідання, що відбулось 22 січня 1980 р. в Празі.

Саме в минулому році, ювілейному для Біблії кралицької, ми прийняли до своїх рук з безмежною вдякою і перші примірники нового екуменічного перекладу Священного Писанія. Під знаком цього наші членські церкви відмітили Різдво — свято миру і Божого благословіння. Ми констатуємо із радістю, що наші церкви протягом чотирьох століть не були здатні завершити і видати такий твір, позачергово великого духовного і культурного значення. Це було можливе лише в умовах нашого існування в соціалістичному суспільному ладі.

Так само членству наших церков можемо повідомити, що Екуменічна Рада Церков в цьому році влаштувала ряд визначних акцій — як в галузі студійній, так спиритуальній і виховної праці, а так само і в галузі суспільної й мирної ангажованості. Конкретно можемо негайно на початку назвати традиційний екуменічний тиждень молитв в січні і зимовий семінар для молодих працівників церков і студентів богослов'я. Ми поділялись на влаштуванні зустрічі представників церков з США з репрезентантами церков із Східної Європи в Карлових Варах в листопаді. Біблії кралицькій і новому перекладу Священного Писанія був присвячений як міжнародний дослідницький симпозіум в травні, так урочисті екуменічні збори і спільні молитви в грудні. Ми продовжували свої зв'язки з сестерськими екуменічними органами в заграниччі й інформували їх про свою діяльність і в своєму б'юлетені, який систематично виходить по-англійськи і по-німецьки.

Під час спільного обіду в рамках нинішнього засідання представники і працівники ЕРЦ за співучасті репрезентантів Міністерства культури ЧССР нагадали шістдесятиріччя свого нинішнього президента д-ра Яна Урбана, Голови Церкви Братської.

На своєму засіданні ми також обговорили свою діяльність в 1980 році. Вона можлива і має надію бути корисною лише за передумови, що знайде порозуміння й духовну підтримку у вас, браття і сестри з наших церков.

Разом з усім нашим суспільством в цьому році ми відмітимо

35 річницю завершення визвольної боротьби нашого народу і визволення нашої країни Радянською Армією. Наші членські церкви відповідально йдуть дорогою, яка відкрилася їм в нових суспільних умовах. Уважно стежать і за всіма подіями в світі, що ведуть боротьбу за мир. Спільно проголошуємо безвідповідальними і крайньо небезпечними стремління певних сил у світі заблокувати чи навіть повернути політику розрядки напруження та розвитку співпраці між народами і країнами. Ми і надалі будемо підтримувати зусилля за роззброєння і в цьому зв'язку засуджуємо стремління НАТО заплавлювати Західну Європу новою стратегічною зброєю і стремління гегемоністичних сил засновувати у світі нові вогнища можливих воєнних конфліктів.

Існування наших церков за волею Господньою поєднане з миром. Желаємо мир і благословіння Духа Святого всім церквам і всій нашій спільній праці в смислі слів пророка Ісаії: «Я — Господь, Бог твій, що навчає тебе про корисне, що провадить тебе по дорозі, якою ти маєш ходити. О, коли б ти прислухувався до Моїх заповідей, то був би твій спокій, як річка, а твоя справедливість, немов морські хвилі» (48, 17).

«Слава, і честь, і мир усякому, хто чинить добре» (Рим. 2, 10).

Великодні свята нас учать...

Знову наблизились Великодні свята, про які Православна Церква співає, що Великдень — Воскресеніє із мертвих Ісуса Христа — славний день, святий день, перший із усіх днів, празників празник. Православна Церква ці свята називає Пасхою — Пессах, що означає перехід, що є перевзяте із Старого Завіту на честь того, коли ізбранний народ ізраїльський святкував збереження своїх першородних синів, втечу із єгипетського полону через Червоне море в Обітовану землю.

Відмічаємо свята Воскресенія Ісуса Христа з мертвих в часі, коли і природа славить перехід із зимового сну й одягається в нове вбрання. І це нам всім зразково нагадує й показує, що віримо в Того воскреслого Ісуса Христа, який відродив своїми муками як людей, так і все навколо, в тому числі і природу. В ці свята кожен християнин має відмічати свій власний перехід в ліпшу людину і християнина. Коли дивимось на своє життя, то видимо в ньому, що від багато зла, гріхів, хиб, поганих звичок треба було б перейти до ліпшого, чеснішого й більш свідомого життя. Цього вимагає від нас цей Великий Празник, святий і найважливіший. І коли ми так старанно чистимо перед цими свя-

тами свої хати, то чому ми не мали би очистити так старанно й свідомо і свою свідомість. Ще ніхто досі не обанував, що так зробив, хоч це все вимагало докласти немало зусиль усунути погані звички, помилки і гріхи і таким чином хоча б трохи стати кращим християнином і людиною.

Відмічаємо ці Великодні свята і з того міркування, що нам була дана можливість знову зробити перехід до ліпшої людини посередництвом св. сповіді — покаяння, що Бог чекав нас і чекає і дає нам можливість це так зробити. Прославлянням воскресенія із мертвих Ісуса Христа у нас мали б настати і духовні зміни, щоб ми наповнились новою духовною силою, любов'ю, відвагою і безстрашністю крокувати сміливо за Ісусом Христом і перетворювати цей світ в такий, який мав би бути за вченням воскреслого Ісуса Христа: люди мали б перебувати в любові, порозумінні, одпущенні, допомозі і співпраці, щоб створився світ миру і спокою.

Щороку в ці дні святкові проживаємо прекрасні звичаї — обряди, співаємо захоплюючі пісні на славу воскеслого Ісуса Христа, який своїм Воскресенієм дав нам втіху і надію. Свята Воскресенія Ісуса Христа є не лиш радісні, але і повчальні. Вони вчать нас, віруючих, що любов завжди переможе над людською злобою, вчать нас любити друг друга, обнімати, одпущати. Ми на основі цих свят вчимось одпущати один одному і таким чином йти висхідною дорогою до кращого досконалого християнського життя.

Прот. Штефан Горкай.

Посмертна згадка

В лютому минув вже рік з того часу, як помер на 77 році життя довгорічний куратор кафедрального храму Святого Духа в Михалівцях брат МИХАЙЛО ПРО. Вже кілька років перед кончиною, із-за хвороби і староби, не міг ходити до храму, але живо інтересувався про життя Церкви у нас.

Сьогодні ми згадуємо про нього і просимо Бога, щоб за його віру і непохитне переконання, за його старанність, любов, працю і жертвенність при храмі від 1950 р. благословив його Царством Небесним.

Вічная йому пам'ять!

Господи Боже, дай нам добрих священиків!

Закінчилось шкільне півріччя, учні шкіл дістали в руки піврічні свідоцтва, родичі дома їх оглянули з немалою увагою і з примітками, де треба у навчанні в другому півроці ще придати. Роздались і матурітні ленти, розіслались і поздоровлення з матуритного вечера. Але в голові залишилось много питань, куди йти після закінчення школи. Одні не можуть вирішити, куди послати заяву, інші мають іноді і страх, чи будуть там, де хочуть поступити, прийняті і чи будуть успішними у навчанні на тій школі.

Я знаю, що є й такі хлопці, які б радо стали слугами Божими —священиками, і це є й тайною мрією не одного батька. Але якось побоюєтесь подивитися ближче і на ті сторони справи, які, може, вас і відраджують від того, щоб ваш син йшов учитись на священика. Може, це є і ті перешкоди, через які пройшла наша Православна Церква і її вірники у нас і з якими труднощами вона боролась. Але все-одно і в кожній професії і роботі вони будуть мусити зустрічатися із різними перешкодами. Будуть труднощі і в навчанні, а потім і в праці. Але вже так буває, така відвічна підготовка тих, які вступають в життя і незадовго будуть самостійно творити і працювати. Чи, може, боїтесь перспективи і майбутнього? Ні, з цього страх не треба мати в нашій любимій країні. Нам потрібні і священики, віруючі їх чекають. Чи, може, боїтесь, що не будуть здатними для такої роботи? Роки навчання на Православному богословському факультеті покажуть, чи вони будуть здібними для цього. Втратити вони нічого не втратять, лиш здобудуть знання та потрібну освіту.

Умови для навчання на Православному богословському факультеті є такі, які має лиш мало котра школа. Гарний і приютний будинок з комплектним устаткуванням, каплицею св. Хреста, класами, інтернатом, гарною загородою. Все це знаходиться на одному місці в студентському місті Пряшеві.

Родичі, поможіть своїм дітям, коли видите, що у вашого сина є мрія і передумова статися священиком, намагайтесь підтримати це стремління, щоб раз воно сповнилось. Сьогодні вже такий час, що священиком може статися і ваш син. Нам, віруючим, треба глядати від малку між своїми дітьми здатних хлопців на священиче покликання і ведім їх своїм християнським вихованням до цього. Молімся і просім Бога, щоб нам в цьому помагав і благословив наші стремління, бо Жнива чекають. Православні вірники чекають, чекають грішні, хворі і помираючі. Чекають храми, проповідниці і сповідниці, а саме працівників добрих і чесних, які будуть йти за Ісусом Христом, беручи на себе свій хрест, щоб зберегти дорогоцінну спадщину отців — св. Православну Віру і кирило-мефодіївську традицію у нас, східний православний обряд. А таких священиків нам треба завжди.

Штефан Горкай, священик.

Статистичні дані про Православну Церкву в світі

● *ЦАРГРАДСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

Патріархом є Його Святійшество Димитріос I.

В самотній Туреччині є 5 єпархій з 20 000 віруючими. Патріархія має власну вищу богословську школу. Духовний регіон поєднує і жителів Додеканезьких островів, Кріт і св. Гору Афон, на якій живе близько 1250 монахів. Крім того, до цієї Церкви належать також віруючі з США, Австралії та Європи.

● *АЛЕКСАНДРІЙСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

Патріархом цієї Церкви є Його Святійшество Николай VI. Ця Церква має п'ять єпархій в Єгипті (близько 10 000 віруючих) і дев'ять єпархій по цілій Африці (Судан, Родезія, Ефіопія, Камерун, Кенія, Уганда, Заїр, Танзанія). Разом є близько 400 000 віруючих.

● *АНТІОХІЙСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

Патріархом є Ігнатіос IV (Патріарх Антіохії і цілого Сходу). Найбільше віруючих є в Сірії, має 6 єпархій, сто храмів, 5 монастирів. В Лівані має 6 єпархій, 300 храмів і 15 монастирів. Крім того, має своїх віруючих в Туреччині, Ірані, Кувайті, переважно араби. Богословський факультет є в монастирі Баламнд. В США та в Австралії має близько 800 000 віруючих.

● *ЄРУСАЛИМСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

На чолі є Венедикт I, Патріарх Єрусалимський і цілої Палестини. До цієї Патріархії належать віруючі в Ізраїлі, Йорданії, Братерство св. Гробу та інших святих місць. До цієї Патріархії зараховується й Архієпископство Сінайське з монастирем св. Катерини на Сінайській горі. Кількість віруючих є близько 100 000.

● *МОСКОВСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

Патріархом є Його Святійшество Пімен, Патріарх Московський і всея Русі. Має більше як 60 єпархій, 15 монастирів, дві Духовні академії, три Духовні семінарії. Має кілька єпархій в Європі і на Американському континенті. Кількість віруючих досягає кілька десяток мільйонів.

● *СЕРБСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

Патріархом є Його Святійшество Герман, Патріарх Сербський. Має 24 єпархії в Югославії і 6 єпархій в чужині, близько 2 000 приходів, 155 монастирів, один Богословський факультет, чотири Богословські семінарії, одну монашеську школу і 10 мільйонів віруючих.

● *РУМУНСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

На чолі є Його Святійшество Юстин, Патріарх Румунський. Має 13 єпархій дома і 3 за кордоном. Має більше як 8 000 приходів, два Богословські факультети, 7 Богословських семінарій, більше монастирів з 500 монахами і десь 1 500 монахинь. Кількість віруючих досягає 14 мільйонів.

● *БОЛГАРСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

На чолі є Його Святійшество Максим, Патріарх Болгарський. Має 11 єпархій і 1 єпархію в США. Управляє 2 600 приходами з 1 500 священиками, 400 монахів і монахинь. Має Духовну академію і Духовну семінарію. Віруючих є 6 мільйонів.

● *ГРУЗИНСЬКА ПАТРІАРХІЯ*

На чолі є Католикос — Патріарх Ілля II. Має 15 єпархій, одну богословську школу і десь два мільйони віруючих.

● *КІПРСЬКЕ АРХІЄПИСКОПСТВО*

Архієпископом є Блаженніший Хрисостом, управляє 6 єпархіями, має близько 700 священиків, 71 монаха, 90 монахинь і 11 монастирів. На Кіпрі є десь 82 % православних віруючих (близько 500 тисяч).

● *ЕЛЛАДСЬКЕ АРХІЄПИСКОПСТВО (ГРЕЦІЯ)*

На чолі цієї Церкви стоїть Блаженніший Архієпископ Афінський і цілої Греції Серафим, має 77 єпархій, 7 400 приходів з 8 000 священиками, 800 монахів, 1 500 монахинь, два Богословські факультети, 11 Богословських семінарій і близько 8 мільйонів православних віруючих.

● *ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ*

На чолі є Блаженніший Митрополит Василій. Має 4 єпархії, 233 приходи, 252 священиків, два монастирі, одну богословську школу і близько 500 тисяч віруючих.

● *ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ*

На чолі є Блаженніший Митрополит Дорофей. Має 4 єпархії (Празька, Оломоуцько-Брненська, Пряшівська і Михалівецька). Приходів є близько 150, кілька філіальних приходів, кількість віруючих є десь 150 тисяч. Священики на свою професію готуються в Православному богословському факультеті в Пряшеві.

● *ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В АМЕРИЦІ*

На чолі є Блаженніший Митрополит Феодосій, Церква поділяється на 12 єпархій, має 413 приходів і власний богословський факультет в Нью-Йорку. Віруючих є близько одного мільйона.

● *АВТОНОМНА ЦЕРКВА ФІНЛЯНДІЇ (ЦАРГРАДСЬКА ПАТРІАРХІЯ)*

На чолі є Архієпископ Павло (Архієпископ Карельський і цілої Фінляндії). Має дві єпархії, 70 священиків, три монастирі і богословську школу (від 1917 р.).